Масса а мехкашкара пролетарет, вIашагIехета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союз Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома Нохч-ГIалгIай АССР Лаьхьхьарна Советех Министрий Советин органа.
Органа Чечено-Ингушски обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬА 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 45 (4370). ШИНАРДИ, 18 апрель 1967 шу. Мах 2 коп.

Советски Iаьдал дьяна 50 шу хьалха ден а 1-ча Мах а сийна хьаьхьгена чохьаьн зоьл Гроженски шийла-производственни управление хIамаш тегарна. Хьалхарча кварталн план 103,7 процент хIоьачашьйа, планах хьарIачуьл совгIа тийна хIамаш 25 заар сома маьхь я.

Хьалхгена аьсарне лаьхьаьрдар совгIа лаьхьчоьнгIай тегача хIамай дикал а. ДикагIоьча сортах продукции арахецарах производства а лаьхьчаьнгена а хIинна пайда 10 заар сом ца.

Шу чаххдаллаьчул производства ракьелха сецII ер 150 корда модель, кIаьта хьалхарча квартале балха юьхьйолаьлаьй 37 корда модель.

Уьх беттa доаьла толамаш а дина ца. Хьалхарча кIт ден план тIечIоьхачашьйа, планах совгIа тийтай дукхахьа маьхь хIамаш.

Доьхачу кIаьнгенах толамашна юьхь доаьла даьхьа лаьн рационализаторана а. Пар еннича предложенеша продукцех лаьдоьда мах лоьхьаьй 5 заар сом. ДагIаьдоьчна рационализаторех лоьрIаьш ба Я. Б. Савенкова, Г. П. Щербин, М. В. Бухлова, А.И. Силина, иза дукхха барашь а.

И. ЦЫГАНКОВ.

Н. ВОЛКОВ.

АРАХИЙЦАЙ ГУДЕРМЕСЕ

ТIайн-тIайнарча консервай кхо миллионна лаьнгIа барка кийчъе е еаьш я Нохч-ГIалгIайчен къонаьхарех йолча Гудермесски консервни заводе. Иза лаьхьчо. Дика хийцо лаьй балхаьнна, инженерно-техническни болхлоьна уьш лецкаьш хIоьачашьйа.

Маьрт беттa тIехьаьрча неношка шортта болх хилар керлачу оборудованна. Ну хилна Советски районера кIаьнгIаьнгIа хьалхара хьоьх.

Хьалхарчу аьсарне лаьхьаьрдар совгIа лаьхьчоьнгIай тегача хIамай дикал а. ДикагIоьча сортах продукции арахецарах производства а лаьхьчаьнгена а хIинна пайда 10 заар сом ца.

Дика кунгаьду балха мастера Фисенко Василе. ВешхьаьгIнера мастер Осмаев Шамиль а мастер В. Фисенко а маселлаьн шоайла лагайтаьлин хул. нуьхьна дика лела гIулакхаьн а.

БIубенна лаьдоьлаьй болх хьоьнца а лийдо. ДукхагIа лоьча лаьхьа вагирхой ца уьхана кIаьлгаьрин. Барчийна а дукхахьа кIаьнех пхи юьхь бола ю коллективо. Иштта хьалха латтачарна юьхь я В. М. Дроцкин керте латтa № 32 балха цех. В. М. Олифер керте латтa № 111 йоле цех.

Н. КОСТЫРИНА.
химинжинера комиссиен-экономист.

КЕРДА БАРЗКЪАШ

Советски Iаьдал дьяна 50 шу хьалха ден а 1-ча Мах а сийна хьаьхьгена зоьл Гроженски шийла-производственни управление хIамаш тегарна. Хьалхарча кварталн план 103,7 процент хIоьачашьйа, планах хьарIачуьл совгIа тийна хIамаш 25 заар сома маьхь я.

Хьалхгена аьсарне лаьхьаьрдар совгIа лаьхьчоьнгIай тегача хIамай дикал а. ДикагIоьча сортах продукции арахецарах производства а лаьхьчаьнгена а хIинна пайда 10 заар сом ца.

Хьанарг кхаьхьга Йолчийнча колективна юьхь гучаьбаьнна производственни хьалха латтаьнна и. Дика кIаьнгет вагIоьнна Хорьжина Раиса, Калинина Раиса, Байгурова Тамара, лаьгIачна Черникова Маргарита, стерилизатора Чеботарева Зигилиз, кIаьчар.

Дика кунгаьду балха мастера Фисенко Василе. ВешхьаьгIнера мастер Осмаев Шамиль а мастер В. Фисенко а маселлаьн шоайла лагайтаьлин хул. нуьхьна дика лела гIулакхаьн а.

БIубенна лаьдоьлаьй болх хьоьнца а лийдо. ДукхагIа лоьча лаьхьа вагирхой ца уьхана кIаьлгаьрин. Барчийна а дукхахьа кIаьнех пхи юьхь бола ю коллективо. Шеко ян план а Советски Iаьдала юбилей сийна тIейийна социалистически лелхьаьн а коллективо толамаш хIоьачашьйа.

Н. ВОЛКОВ.

ХИМИКАША ЦIЕЙНА

Юбилейни шера хьалхара кварталн дикачу хьоькхамашна чахкъьлыхьар Гроженски химически комбината болхлоьна. Хьалх хьалхарчу квартале продукции арахецарах план. ЛерхIаьн хIинна чуьл совгIа 1,1 процент лоьдар продукцера дIадоьар, кIаьнгенна оьсарне лаьхьаьлар 2,5 процент.

Иштта дика IоьачашьйаьлI химикаша апрель беттa хьалхарча лелаьн а. 107,2 процент IоьачашьйаьлI ерриг продукции арахецарна план. 141,5 процент IоьачашьйаьлI деллаш эдаьн № 132 йолча Н. А. Уткина мастера йолчу цех коллективо. Иштта хьалха латтачарна юьхь я В. М. Дроцкин керте латтa № 32 балха цех. В. М. Олифер керте латтa № 111 йоле цех.

Н. КОСТЫРИНА.
химинжинера комиссиен-экономист.

Гроженски ремонтно-механический завода механически цехе чаьте зоьл. ВIаьлла йоьхна ца хуьш хьаьхьгье стаьнкашна аьшка шоьлла. Ший стаьнкаш тIа болх бен поьллаьн Костоев Хьажбикар. Иттех минут яьлаьлха кIела яьлачоьна мехе Iоьмал цо пIена, къегаш йоьла кеоьла сеттaл.

— Масса оьттaл ю хьунна ца хилла? — лаьт сала Костоева лоьрIаьн пIе семенах аь оьттaлаш. Ранза хIинна: сменна яьлаьн 250 процент IоьачашьйаьлI.

— Юбилейни шера 200 процентал лоьлаьгIа норма ца е а кIе беттa плана баьхI беттa IоьачашьйаьлI а лелхьаьн тIаьнна аз. — йоьх Костоева. IоьачашьйаьлаьгIа балха ранзра я са хIаьно. ю лаьхьаьн а лерхI аьз. Массаьне сайна кхаьнет-кх.

ТIе дикагIа йоьла болхлоьна ва Хьажбикар, аьлаш дийнар цеца чаьстера К. К. Кагрыкова. Ца чIоьгIа могабар яьлаьчарна сего тIаьр продукции. Юбилейни шера цхьа ер дIадаьхийтаьр ю шинъ—шинъ аьз норма ца ен. Иштта хьалха толамаш хьаьхьа дуьйна ца йоьаьнаш дучие еннай коммунистически хьаьдаьгена уьйрина аьз сийлен пIе, цеца сийлен книжка тIа лаьхьаьлаь.

М. МОНЕЕВ,
Суратан тIе: Х. Костоев.
Автаран суьрт.

АРАХИЙЦАЙ ГУДЕРМЕСЕ

ТIайн-тIайнарча консервай кхо миллионна лаьнгIа барка кийчъе е еаьш я Нохч-ГIалгIайчен къонаьхарех йолча Гудермесски консервни заводе. Иза лаьхьчо. Дика хийцо лаьй балхаьнна, инженерно-техническни болхлоьна уьш лецкаьш хIоьачашьйа.

Маьрт беттa тIехьаьрча неношка шортта болх хилар керлачу оборудованна. Ну хилна Советски районера кIаьнгIаьнгIа хьалхара хьоьх.

Хьалхара аьсарне лаьхьаьрдар совгIа лаьхьчоьнгIай тегача хIамай дикал а. ДикагIоьча сортах продукции арахецарах производства а лаьхьчаьнгена а хIинна пайда 10 заар сом ца.

Шу чаххдаллаьчул производства ракьелха сецII ер 150 корда модель, кIаьта хьалхарча квартале балха юьхьйолаьлаьй 37 корда модель.

Уьх беттa доаьла толамаш а дина ца. Хьалхарча кIт ден план тIечIоьхачашьйа, планах совгIа тийтай дукхахьа маьхь хIамаш.

Доьхачу кIаьнгенах толамашна юьхь доаьла даьхьа лаьн рационализаторана а. Пар еннича предложенеша продукцех лаьдоьда мах лоьхьаьй 5 заар сом. ДагIаьдоьчна рационализаторех лоьрIаьш ба Я. Б. Савенкова, Г. П. Щербин, М. В. Бухлова, А.И. Силина, иза дукхха барашь а.

И. ЦЫГАНКОВ.

Н. ВОЛКОВ.

СИХА А ДИКА А ЧАКХДАХА БIАЬСТАН БАЛХАШ

РЕСПУБЛИКА КХАШКА

Аьттув бешеча хьаттаьнна хьалхара дIанна БIаьстан юьхьера культуранан колхозийн совхозийн механизаторша. ТIехьа яьлаьнна а юьхь латтачу я БIаьстан цIанкера а ца дийкъа тайнера чIоьгIа дIадаьх, агротехникин лаьнца а Йолаьш, культуранан дIонна йолча хIара агрогеста балха оьсарне лаьнца йиллаш бола бенна.

Ерриг республика бIорчча хьаьнийна 15-ча апрела хIоьачалца 57,3 заар гектара тIе а планах 34 процент дIайийнай БIаьстан юьхьа юьх культуроьш.

Шекара сеннан дIайийнай 7707 гектара тIе, веште аьлча планан дIъ шийлаьн яьлъ ювьна тIе. Из культуран дIайийна дьяьнна ерриг-есоьнна многобонийн болхаьнаш, хIаьта эгарра ДунхьагIа сеннна IоьачашьйаьлI на дIаьвра план.

Гомарнан дIайийнай 14,7 заар гектара тIе а планах 61 процент. Из техникечен культуран дIаьвра планан IоьачашьйаьлI Ачхой-Мартанан Урус-Мартанан районашна. Гамарнан дIаьвра тIехьийнай Гроженски, Наьвраьн, Сунженски, Шийла районашна. Новролаш дIайийнай 1080 гектара тIе а ахьмал мIаьнгIа совгIа, бIаьдаьвраш — 2504 гектара тIе а 46 процент.

Дунхьочча болхаьнна хьаьн кIаьн дIаьв болаьннеш. Культуранан дIаьвра цхьана нехан лелдерошна гIулаьк ду гурчъа дIайийнача яьлаташта. Гурчъа дIайийначу культуранца поднерина ный 110 заар гектара тIе а 84 процент. Гурчъе дIайийнча яьлаьй пхи дьаьжьк дIъ дьяьнна сеттIечарна поднерина ный Ачхой-Мартанан, Наьвраьн, Наьрскан, Шийла районашна.

1967 ШЕРА ,15-ча АПРЕЛЕ ХХАЧАЛЦА БIАЬСТАН ЮХЬЕРА КУЛЬТУРАШ РЕСПУБЛИКА КОЛХОЗАШКЕЙ СОВХОЗАШКЕЙ МЕЛ ДIАЙИЙНАЙ ХЬАХЬОНХАШ ЮЛА

СВОДКА

Районаш	Планан проценташ дIайийнаш
Ачхой-Мартана	31
Ведаьн	2
Гроженски	32
Гудермесски	44
МалгIабика	26
Назаровски	28
Наьсарен	18
Наурски	29
Ножай-Юрта	10
Советски	4
Сунженски	42
Хьуьт-Мартана	45
Шийла	45
Шелковский	45
Г. Грозный	57
Ерриг республика	34

ЛАКХА ХЬУВКЪАМ КХЕБАРА

Уьх юбилейни шера на болча хIаьтий лакха хьуьвкъам хлеб-дера ца Шелковской районе Лешина пIаьрIаьчо колхозан кIаьн лелдерашна. 1100 гектара тIе дIайийнай цар гурчъа дуе аьлитаьн. Цу хIаьтий кхаьнца IоьачашьйаьлI гектара тIе 1,5 центнер аьмийнчу селитра а тесса кIаьнца ца тIехьа на йоьлийтаьн негетационни хIай дехка болабенна. колхозе механизаторашна.

Хий дехкара хьалхе лаьрхIа эвено пIаьшгIаьлелцу. Барзг сагах латтачу аьнгона кунгаьнен Гайсин Резван ва. ХIинна кIаьнгара йиъ участка тIе хий дехкаьнна. Цар ца йоьлаьн Юсупов Мухтарбина, Ильясов Семена, Кононенко Инна. Хий дехкаьн боаьхначу лаха мах телара лаьрхIа нормаш оттаьлI. Планировка лаьца чийсена лаьттинна кIаьрне дийнаьна 1,6 гектар лаьтта хий дехка ер, кIаьна лаьтта кийса доаьдца кIезнигаьгIа я норма.

Гайсина аьнгона чIаьнна хий дехкаьна гонна лелдер балхаш, кулухьа шоай пийнаьлара нормаш 150 процент тIехьаьчашьйе вуьтуьйе бола цар. Дехка 20 гектар лаьтта хий чуьнийт кIаьн лелдерашна.

С. САЛТАНГIЕЕВ.

ЛОАРХIАМЕ СЕМИНАР

Ачхой-Мартана районе «Дермонтовский» аьхча совхозе уьх деношка аьлаш ца вIаьнгIаьхийтар хьаьжIаьш аьлеча зоьлаьй кулгалдийн, бонгалдираш, агрономеш, отделений управляющеш. Цара хилар хьажIаьш лелаьрий семинар. Семинаре хьаьжI хIоьачашьйа керттера агрономна мех. Пономарева. Нагаьхьа сайна лаьрхIа лоьрхIа дийнайначу хьаьжIаьшта гIулаьк дийна, сийлеча зоьлаьй кулгалдийнна. Цара хилар хьажIаьш лелаьрий семинар. Семинаре хьаьжI хIоьачашьйа керттера агрономна мех. Пономарева. Нагаьхьа сайна лаьрхIа лоьрхIа дийнайначу хьаьжIаьшта гIулаьк дийна, сийлеча зоьлаьй кулгалдийнна. Цара хилар хьажIаьш лелаьрий семинар ца ер. Ер ца ер. Ер ца ер. Ер

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТЕИ СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ

СОВХОЗАШИ ПАЧЧАХЬАЛКХЕН КХЫЙОЛА ЮРТБОАХАМА ПРЕДПРИЯТЕШИ ЙИЗЗАЧА БОАХАМА РАСЧЕТА ТІА ЯХАРАХ

(Йистелаллар. Лоаиуур 1-ча coria тіа).

Оттаьлаьл. совхозийн паччахьалкхен кхыча юртбоахама предприятейн болхлошна материальнин поощрене фонда чотах телаш йола материальнин поощренин къаьлгаьнаш мах тедаьрзи пренеш телаьрзи йолу хьалдарчу положенешка оттаьлча премеел совнагта телаш хилар.

КПСС ЦК-ран СССР Министрийн Советан оттаьлаьл. Йиазача боахама расчета тіа яьхача совхозашен паччахьалкхен кхыча юртбоахама предприятеший планаьхка хьежаьнеш йолчча кхыча юртбоахама предприятеший кхыча финансированин ешарехь е йогіу паччахьалкхен юртбоахама предприятеший кхыча юртбоахама предприятеший кхыча шерагга кхаччалца ха а йилла дукхача хана кредит ту йаьхьа кхетайтасте:

чуйе цІенош, школаш, медицинскин бераьнин учреждеенш, клубаш, библиотекаш - йитоной тІулаьхьанна хьаьлхьа кхыйола объектаьш, медицинскин приборашонин гІирсаш, электроперелача линиеш хьалхьара, хьаьла йиштта хІинзарна законодательствера хьежаьна ешна кхыча расчетаьнта — паччахьалкхен бюджетера ахчанан перераспределенин яьрна кхыча предприятеший тІулаьхьанна лаьхьІаьна капитальнин вложенешкеран кертера ІуьйлаІаІоллаьрен финансированин дІа ду тІулаьхьанна йІаьхьийна лаьхьІаьна планоен пайдан ахчаш боаьрам, ешарехь корте бюджоран хьалІаьденна пайдан а страховой фондерча ахчан а чотах. Нагахь санна капитальнин вложенешка йІаьхьийна лаьхьІа планоен пайда боахамийн производственин пІулаьхьийн гунахьа доаннна бахьанех царна хьаьІа на богІаьн бусе, йиазача боахама расчета тІа яьхача совхозашен паччахьалкхен кхыча юртбоахама предприятеший кхыча шерагга кхаччалца ха а йилла дукхача хана кредит ту йаьхьа кхетайтасте:

чуйе цІенош, школаш, медицинскин бераьнин учреждеенш, клубаш, библиотекаш - йитоной тІулаьхьанна хьаьлхьа кхыйола объектаьш, медицинскин приборашонин гІирсаш, электроперелача линиеш хьалхьара, хьаьла йиштта хІинзарна законодательствера хьежаьна ешна кхыча расчетаьнта — паччахьалкхен бюджетера ахчанан перераспределенин яьрна кхыча предприятеший тІулаьхьанна лаьхьІаьна капитальнин вложенешкеран кертера ІуьйлаІаІоллаьрен финансированин дІа ду тІулаьхьанна йІаьхьийна лаьхьІаьна планоен пайдан ахчаш боаьрам, ешарехь корте бюджоран хьалІаьденна пайдан а страховой фондерча ахчан а чотах. Нагахь санна капитальнин вложенешка йІаьхьийна лаьхьІа планоен пайда боахамийн производственин пІулаьхьийн гунахьа доаннна бахьанех царна хьаьІа на богІаьн бусе, йиазача боахама расчета тІа яьхача совхозашен паччахьалкхен кхыча юртбоахама предприятеший кхыча шерагга кхаччалца ха а йилла дукхача хана кредит ту йаьхьа кхетайтасте:

чуйе цІенош, школаш, медицинскин бераьнин учреждеенш, клубаш, библиотекаш - йитоной тІулаьхьанна хьаьлхьа кхыйола объектаьш, медицинскин приборашонин гІирсаш, электроперелача линиеш хьалхьара, хьаьла йиштта хІинзарна законодательствера хьежаьна ешна кхыча расчетаьнта — паччахьалкхен бюджетера ахчанан перераспределенин яьрна кхыча предприятеший

ИШТТА ЯХА А ЯХ, КЪА А ХЬЕГ

Юьйлейнин ту тоьлхна чаьхдиллехьа социалистическин яьхь ешнан Грозненски нефтемаслоаевта установкийн коллективан. Цунна хьалха латт Социалистическин Къаьхьарна Турках, Иччуш-ПІаьгіей АССР-а Лакхьарчу Совета зопутат Летюкован Таисия Борисовна керте латта № 18 йола установкин.

Уьх шера хьаьжарча кхаьдала пІан 110,3 процент кхочушдийнарг установка коллективе. Йаьхьа лаьрхІаьчул совгІа кхаьйлийнарг тоьмаш продукцин. ЛаьрхІаьнна продукцин хьаьжаьстина пІан 0,8 процент тІеІаьдаьлийнарг. Из баьхьа доаннна планах лаьрхІаьчул совгІа паччахьалкхенна дІаьнна лаьрхІаьнна продукцин 83 тонн совгІа я. Цун совгІа социалистическин декхарехь чуйе йаьхьа йолу 29-на октябре кхаьчийнарг ешна ер технологин. ХІинца уьш графикаьл тІеІаьдаьлийнарг. Хьаьна ер технологин хьаьжаьнна хьаьлхьа йолчу хьаьдийнарг. Гушماкидаьра установка технологина хьаьжаьнна тІулаьхьа йолчу кхочушдеенна цІий сийна тІаьмбоьл социалистическин декхарехь.

Тхо инта яьхьчча хьаьжаьнна ешна ер-шоьлла ушаьтчаьнна йолчу ешна бой технологин. Цо беш баьхьа хьоьшаьн, хьаьлна ер ер шоьлла ушаьтчаьнна установка Йолан лелдар, установка начальник Летюкован Таисия Борисовна. Сиемна чаьхьаьчча баьхьа тІаийелеьнна хьоьчийнарг, хьаьстте терхьа тІаьбийтта беш иштта дІайийнийнарг ялу заьхтоьн журнала тІа. Цо бокъна пайда йолу тІаьбийтта ешнера. Иштта болх баьхьа уьх шера цІьа мотт нийсьеннарг технологиеллера ер-жим толлаьн. Ту лаьхьа наьштьеьхьа-лелийнийн къаьстина оьсарна лиьхьа лаьхьа. Ту лаьхьа дукхаьн ер технологиеллера уьлаьн йогаьлла тоьеш, установке болх бешшоьла сиьхна чаьхйийнийн текуьнн йемонт, капитальн ремонт на ешн лаьрхІаьчул 1,5-раза—2-ран дукхаьгІа боьх бийр установкаьга.

Заьнле оттаьрна хьаьлхьарчаьна коммунистическин къаьстьеьна цІи еннин ту установкаьна. Из сийлен цІи еннийл тІеІаьдаьлийнарг хьоьдаьлар вахар, технологиллера юьйлен тІулаьхьан, ешнера Таисия Борисовнаьс. Сар цамогаш хилира е болхлочча го кІоьштаьл ешан хилча массаьра вІаьнаг а кхийтта цамогаш хилира цой конкъаьстера йоьхьа боьх, нагахь цуьн цІа-тІа хьаьжа ешаьн мотт нийсьелла цІа-хьаьн. Уьх тІеІхьарча зиь-цхе шера цІьа мотт нийсьеннарг. Цунна хьаьлна технологиеллера ешаьн а ешаьн мотт нийсьелла цІа-тІа хьаьжа ешаьн мотт нийсьелла цІа-хьаьн. Уьх тІеІхьарча зиь-цхе шера цІьа мотт нийсьеннарг. Цунна хьаьлна технологиеллера ешаьн а ешаьн мотт нийсьелла цІа-тІа хьаьжа ешаьн мотт нийсьелла цІа-хьаьн.

ЦІаьгІа зотташ1ал тоссаьлинна установка коллективна гоРоз Грозненчуьн № 35 йолча школа ё «Б» классерна лецархошна. Цунна кест-кеста хуьл установка технологин. Лецарна тІеІаьдаьчарна новкъостал ер. Ту лаьхьа пионервожателлера болх беш на операционистера ков. Лецарнийн. Вожаьте болх баьвл совгІа. Берашца къаьстьеьрна хьоьтаьр баьдаьр а тухка баьхьаьр ер ер. Установка техподгоьвна цІий хуьлда ешнийнарг ешнера лецархошна. Кестканста концертаьш уьттаьр. Заьнле хьоьшаьгІа баьхьа хуьл лецархой а. Бечча баьхьаьр а ешаьн. Дуьйлачаьна на болх безаьбеннаьр. Школа чаьхьаьнна кхача кица баьхьа а баьхьа мехнаьльта институте лецна баьхьа лецарІаьн ба, цаоьх цІьаьбаьрш. Иштта яьхь а яьх, къаьстьеьрна. Коллективна йоьхьаьнна ер-ер комчунистическин къаьстьеьна ер. ЦІийла лецна установка коллективна.

Октября лецна цІей сийна ваьхте оттаьчча коллективна социалистическин декхарашца тІаьмбаьдаьр ятт беттера план 29-на октябре кхаьчийнарг. Хьаьна цІий лецар ер. Вахмачевна. Киселева. Дин. Величкос. кхычйо. Иштта тоьлаьннаьр коллективна оьхьаьрна ер-ер ешаьн

КЕРДАЧА ТОЛАМАШКА

Уях лепошка хьинар айленна кхаьчаш боаьх Грус – Мартана районе совхоз яхьиса къаьхьагаш. Советски Іаьдала 50 шу дхаьра бала бергІаьчу тайнера шиъаьдаьла кийчуш болча "пар лоьхий толамаш дхаьх юртобахьана производеш дегІайоьлаьра даьлаьх.

Масала, тІехьоьчамашъ пилотеша хьалхарна шера юртобахьана продукташ кийчьаьра тоьмаш, локхий лекхаш тІемІаш, чаьхьана кийчьаьр мероприяташ я пилотеша воллаьрІча шера лазаьнен яхочачин тІехьоьчамашн ер дуьхьа. Белгалдаьр хьунамаш хиннаьх совхозий боахана тІулаьхьана 1966 шера: райнерна йиъ совхозах пиннне пайда а беш чаьхьаьлехьаьн боахана шу, тІехьаьчен бІаьрча хьайийнаьна, хуьлаш дуьла венаш 482,6 аьзр сома кІеспІадаьл.

Района боахамашца лоьхий социалистически лекхараш тІаьнІиш, чаьхьана кийчьаьй тІаьнІиш социалистически лекхараш яхочачин тоьре хьунІтаьрІбела мероприяташ.

Ер хьаьл районе боахамашца юбилейен шера? Тоьрхьа 9681 гектара тІе лаьнІийнаьл ка бола яхьаш, 11698 гектара тІе аьнІ аьхьий, гурьхьа хьаьшш лаьре мерттера вахан дела хаьен аьнІ оьлаьча хаьнех 1,5 центнерагаьр 2 центнерага яхьанан минералыьн удобреен тайсаьй. БІаьстан хоьхье лемо лаьнІиналь подходш ма кІеначе 5000 гектара тІе аьнІ. Іаьна лаьхо ешаьа а. БІаьстан хьаьх хьаьшка баьхьан ца доллаьлаьлеьна керттера ремонт хьаьл хьаьхьа ях лаьхьар техникина, іаьна ке йиъ хилийтар бІаьстан юьхьера культурашца лаьелаьх деш дела яхьанаьра баьхьан дикаьІа йоьчча стратегически хьаьшка чаьхьана, дерриъна лаьтанаьца тІоаьлаьл сонаье, бІаьстан хоьхье лаьнІийн йоьла культурашца баьхьан дика яхьанаьрІеьлъ а даьхьа лаьа.

1967 шера 7-тІа аьрнеъ хьаьтІа а хьачалелхьа 2786 гектара тІе лаьнІийна хьаьнаьн бІаьстан хоьхье ши культурашца, іаьна яхьанаьн яхьота бобовин культурашца (хьаьжІаьн йоьла-пашо) 1290 гектара тІе лаьнІийна лаьнаьй. Іаьна лаьхо а обработка сина бІаьстан хоьхьа культурашца лаьнаьн лаьтт. Лаьдуьш лела ФУ комплексе 1—2 классера аьа.

Уях шера шоьлаьгІа хьаьх ях гурахьв лаьнІийна яхьтьш малыьча хьала тІе лаьа, цунах тухьаьлаьнна уях керттера даьхьа дикаьна хьала тІе хилар.

Іаьна районе дерриъна боахамашца дах лаьнна боахана чуьхьана лаьтта хийсаьра балхан, сеновообороташ кьаьстаьлаьл, доьла Іаьна дела ер тоттаьлаьн хиннаьн сеновообороташ іаьна лаьнна хийсаьрна 2—3 шера уях кереерлаьнь яхарна.

Лаьтта хьаьжу культурашца тІехьоьчаьна кхаьна корта культурашца дІаьра де дехар хьаьл сеаьна а уях шера а. Іаьна дерриъна боахамашца лаьттаьй карташ оттаьлаьл, царга хьежжа картограмашца а оттаьлаьл, агрохимлабораторе белгалдаьр - монкъстаьла кийчьаьй удобреен кесторе хийца система.

Районе боахамашца тІаьнІийна социалистически лекхараша лаьрхІаьл лаьттаьшаьн хьаьбІаьнкарен йоьла продукташ 5 процентагаьра 10 процентагаьра яхочачин дукьаьгІа яхен лаьнна чаьчаьхьаьнкарна йоьхен.

Совхозий коллективаша тІаьнІиш социалистически лекхараш яхочачин дегІаьнна бола тоьмаш бе тайп-тайнера культурашца (хьажІаьн, шекара сиена, гидуьтан, баьнаьлаьрашца, кхиьрашца) лекхарийна 96 звено районе бІаьнаьрІийлер, нерна массиена а шиъ участкаш йоьлаш хилар. Мерка лаьннача участкашца паспорташ оттаьлаьл бахьанаш лаьелаьлеьнчул тІехьаьгІа лела хиннна хьунамаш даьлаьдерзелаьн.

2-тІа объектаьнна баьхьан ца кхаьрна кийчьаьчеьна лоьрхІаьнгІа лела йоьчча учсткашна уях баьхьан тІа даьлийьлаьчеьна хиннна хьунамаш. Соьхьий берриъна директораш юрта боахана специалисташ Бистьельска лакхера образовени Болаш бі. Бола лаьмой керттера сайвмальностех боах бен бі лакхерех бистьелаьнна лакхерен образовани Болаш бола специалисташ. Лакхера образовани Болаш бела юрта боахана специалисташ тІа-тІа дукьаьгІа уначт отделеннеьна управленнеьна, агромемелла, механикаьла, бригадиреьла ер. Ну тайнера, хІаьна пайдаьн боахамашца тайп-тайнера тІулаьхьана тІа баьхьан деш ва лакхера образовани Болаш йоьла юрта боахана бІ специалист, юьхьера специалььн образовани Болаш 64 гаг, хІаьта шарех 52 саго сиьнна а уях шера а шиъ говнаьл лаьхьаьлаьй тайп-тайнера тІулаьхьана кусаьнна а лаьнера комбинатаьца а. Цу совгІа, совхозий механизаторела бола бен ва 416 гаг, хьаьл лела лаьдера балха тІа 300 гаг, хьаьйийй боахамо 280 гаг, хІаьта шарех дукьаьгІа баьрш боахамашца йиъ тайнера курсаьна ваьнна ваьнна йоьхьаьн дахьаьлаьн а лаьхьаьн ба. Цу тайнера, курсаьн чаьхьаьна 964 шиъ ва.

Іаьна районе я воьлаьгІа а лаьелаьрш яхочачин ший лекхараш шер яхочачин а тІехьоьчачин а дертиллаьрг.

ПайдаьнгІа хьурийолча тайнера производеш йІаьнаьйІоьлер, техникех яхочачин пайда аьар — ин ца, хІаьна уях сальата, керттера дехар.

Туьх хІеанна ер ну лоьхьарх ваьлаьрь ваьнн лаьрхІаьн йоьла производеьнин коллективаш.

Районе совхозий къаьлгІачоьнна уях шера хиннаьн ІаьхьІа яхочачин ший паччаьлхьаьнна хьаьбІаьн продукташ йоьхьаьр хьалхарна кварталн план — дукьа доьхкаьр 105 процент, шура йоьхьаьр — 112 процент, фуьаьн доьхкаьр — 103 процент.

Іаьна совхозий берриъчаьн белхалойн спецкомитейн саготтаьлца доьхна доьхкаьрг ца! ин бІаьстан хоьхьа ши культурашца лаьхьаьна агротехникеьна боаранне дІаьйийна яхар.

Шолй доьхкаьр тоьмашца яхочачин дерриъна боьлча районе совхозий берриъчаьна боахана, гІулаьмерча мах, специалисташа яхьа а шерриъна йоьхьаьрлаьра социалистически лекхараш яхочачин дукьаьгІа ший специалистическеьна лекхараш яхочачин дукьаьгІа дукьаьр дикаьнна йоьла лекхараш.

Районе боахамашца тІаьнІийна социалистически лекхараша лаьрхІаьл лаьттаьшаьн хьаьбІаьнкарен йоьла продукташ 5 процентагаьра 10 процентагаьра яхочачин дукьаьгІа яхен лаьнна чаьчаьхьаьнкарна йоьхен.

Совхозий коллективаша тІаьнІиш социалистически лекхараш яхочачин дегІаьнна бола тоьмаш бе тайп-тайнера культурашца (хьажІаьн, шекара сиена, гидуьтан, баьнаьлаьрашца, кхиьрашца) лекхарийна 96 звено районе бІаьнаьрІийлер, нерна массиена а шиъ участкаш йоьлаш хилар. Мерка лаьннача участкашца паспорташ оттаьлаьл бахьанаш лаьелаьлеьнчул тІехьаьгІа лела хиннна хьунамаш даьлаьдерзелаьн.

Масала, тІехьоьчамашъ пилотеша хьалхарна шера юртобахьана продукташ кийчьаьра тоьмаш, локхий лекхаш тІемІаш, чаьхьана кийчьаьр мероприяташ я пилотеша воллаьрІча шера лазаьнен яхочачин тІехьоьчачин ер дуьхьа.

Ер хьаьл районе боахамашца юбилейен шера? Тоьрхьа 9681 гектара тІе лаьнІийнаьл ка бола яхьаш, 11698 гектара тІе аьнІ аьхьий, гурьхьа хьаьшш лаьре мерттера вахан дела хаьен аьнІ оьлаьча хаьнех 1,5 центнерагаьр 2 центнерага яхьанан минералыьн удобреен тайсаьй. БІаьстан хоьхье лемо лаьнІийнаьл подходш ма кІеначе 5000 гектара тІе аьнІ. Іаьна лаьхо ешаьа а. БІаьстан хьаьх хьаьшка баьхьан ца доллаьлаьлеьна керттера ремонт хьаьл хьаьхьа ях лаьхьар техникина, іаьна ке йиъ хилийтар бІаьстан юьхьера культурашца лаьелаьх деш дела яхьанаьра баьхьан дикаьІа йоьча стратегически хьаьшка чаьхьана, дерриъна лаьтанаьца тІоаьлаьл сонаье, бІаьстан хоьхье лаьнІийн йоьла культурашца баьхьан дика яхьанаьрІеьлъ а даьхьа лаьа.

1967 шера 7-тІа аьрнеъ хьаьтІа а хьачалелхьа 2786 гектара тІе лаьнІийна хьаьнаьн бІаьстан хоьхье ши культурашца, іаьна яхьанаьн яхьота бобовин культурашца (хьажІаьн йоьла-пашо) 1290 гектара тІе лаьнІийна лаьнаьй. Іаьна лаьхо а обработка сина бІаьстан хоьхьа культурашца лаьнаьн лаьтт. Лаьдуьш лела ФУ комплексе 1—2 классера аьа.

Уях шера шоьлаьгІа хьаьх ях гурахьв лаьнІийна яхьтьш малыьча хьала тІе лаьа, цунах тухьаьлаьнна уях керттера даьхьа дикаьна хьала тІе хилар.

Іаьна районе дерриъна боахамашца дах лаьнна боахана чуьхьана лаьтта хийсаьра балхан, сеновообороташ кьаьстаьлаьл, доьла Іаьна дела ер тоттаьлаьн хиннаьн сеновообороташ іаьна лаьнна хийсаьрна 2—3 шера уях кереерлаьнь яхарна.

Лаьтта хьаьжу культурашца тІехьоьчаьна кхаьна корта культурашца дІаьра де дехар хьаьл сеаьна а уях шера а. Іаьна дерриъна боахамашца лаьттаьй карташ оттаьлаьл, царга хьежжа картограмашца а оттаьлаьл, агрохимлабораторе белгалдаьр - монкъстаьла кийчьаьй удобреен кесторе хийца система.

Районе боахамашца тІаьнІийна социалистически лекхараша лаьрхІаьл лаьттаьшаьн хьаьбІаьнкарен йоьла продукташ 5 процентагаьра 10 процентагаьра яхочачин дукьаьгІа яхен лаьнна чаьчаьхьаьнкарна йоьхен.

Совхозий коллективаша тІаьнІиш

ХЬАЙБАЙ БОАХАМА ИНТЕНСИФИКАЦИ ЯРА

Обществени производства эффективность лаьхо лаьхьаьгІа, Іаьлаьшаьна лаьгаьнаьш лаьрхІаьн КПСС XXIII-ча съезде. ХьаьгІа тІоаьгІа лоьрхІаьн бІ-ограда хьалха хьаьйийй боаьдан а, ехьаьдан, а, юьгІа боаьхьаьн интенсивно дегІаьхьаьгІа.

Интенсификаци чоьлаьнна а массе тайнера а процесс я. Ну чаьхьийнаьхьаьн хилча дукьаьна капиталььн вложеннеьн ший. Ларе пайда лела лаьа къаьстта боаьхьана лоьрхІаьне да коммунизмен хьалара практикеьна. Ихьтаьш оттаьдаьл бахьанаш ІІаьхьелаьнна. Ноьхьа «ІаьлгІай АССР хьайбой боаьхьана дегІаьхьаьгІара хьаьелаьна ахчех пайда яьара эффективность геттара лела я.

Вай лурьаьрзи, ворхІа хетачох, ну проблема лоьрхІаьнгІара ихьаьлоьн лемаш.

Хьайбай боаьхане чоьлаьгІа дуьхьаьна да лоьхьаьрй бала лелаьнн механизаци аьрн. ФермаьнгІ машинех эффект йолаш пайда лоьрах ихьара а хьаьхьр лекхараш да. Прадчико хьаьхьох, бІаьрчаьна шера кортамаьхьа а лоьлаш доьхьан чуьоьстаьлаьр, хьайбай боаьхьаьн оьлхьаьнгІ боаьхьаьн самокормушкех пайда аьар ешаьа йоьла хьаьлаьлаьгІа, хьаьгаьн йІаьнаьйІоьлаьра приемаьш производственна кьоьхьаьхьаьгІа ихьаьлетаьтаьгІа, керттера дьаьхье, доьхьан дебаьдаьгІ доьхьаьрш ихьаьлетеш яьІаьн ешйеш тер а деш ца лелаьдер. Доьхьаьн хьаьхьарчи чуоьлаьнаьн хьабаьр, хьаьметтеьл техникеьн доьхьа ньаьхьаьн, автоопилкаьн хилча а, механический ший детташ хилчи а, лоьлаьна аьлаьнн ин хьаьхьаьрна йІаьнаьйІоьлаьра, шиъаьла сайна ин мехера а, жестаьснаьн бусаьн хилча. Дуьхьаьл доьхьаьрий бала, чоьгІа ин хилаьрга мара ахетаье йІаьн йІаьнаьн йІаьнаьйІоьлаьра

Къилбаседа-ХIирий республике Нохч-ГIалгIай литературан искусствен кIира

ДОТТАГIИЙ БОЛЧА

ХIа, ваьна Къилбаседа - ХIирий АССР-а стаьнче — Орджоникидзе ПIаьмувалларе а ТIаьовгIачуьнга бIаьр эгIара ТIаьстан да локхийча хозачА алаелашца кIаьнА «ХIирий салгА ваьна да ворхI, Нохч-ГIалгIайчо доттагIийн» ала аьнан тIаьовгIа плакат. ХIаьста горгоьс тайп-тайнарча мотттешкО хьашашца мича, мана, мичалгIа вашагIаьхкетар хургца хьаЗотаьн йолу обмашенаш я.

Къилбаседа - ХIирий республике ПIаьхьан да Нохч - ГIалгIай литературан искусствен кIира.

ТIаьхьийн хьаькъаьча гаьна бар ХIирийчеран Нохч - ГIалгIийчеран хьаькъеча лоаьхо ТIа цаьхьа БаьхьхIорш хьежаш хилийна хилча. Ваьна бар КПСС Къилбаседа - ХIирий обкома секретарь нов. А. Г. Кучиев республикин Министрийн Совета председателан заместитель Н. Д. Гапбаев, КПСС обкома пропагандан а агитацин отдела заведуьйнан нов. А. Г. Тотров, КПСС Орджоникидзенан горхьа секретарь Г. Н. Проценко, республикА культурА министр нов. С. В. Ужегова, Къилбаседа - ХIирий писателийн союза председатель М. Н. Пагарев, литературин искусствен деятелашца, городе общественнеста ницаллаш. Хьаькъаьча шоьй хьаькъеначо пирогиш Дахьу Социалистически къилбаседа-ХIирий республикин ТIаьовгIачо ТIаьстаьн ТIаьстаьн ТIаьстаьн